

SPIS TREŚCI

OD KOORDYNATORA PROJEKTU	7
Rozdział 1	
SAMORZĄD LOKALNY WOBEC UBÓSTWA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO.....	10
Wprowadzenie	10
1. Cel, przedmiot i zakres badania	10
2. Samorząd terytorialny wobec problemu wykluczenia w świetle przepisów i praktyki. Charakterystyka zadań	12
2.1. Społeczność lokalna w systemie polityki samorządu terytorialnego	12
2.2. Polityka społeczna samorządu terytorialnego wobec problemów wykluczenia społecznego	22
3. Metodologia oraz źródła i jakość informacji wykorzystanych w pracy	31
4. Postrzeganie wykluczenia społecznego w analizowanych gminach	34
4.1. Kim są wykluczeni?	34
4.2. Społeczny kontekst wykluczenia społecznego	35
4.3. Działania wobec wykluczonych	36
4.4. Wykluczenie społeczne a marginalizacja i ubóstwo	37
4.5. Postrzeganie wykluczenia społecznego – wnioski	39
5. Miejsce problemu wykluczenia społecznego w strategiach rozwiązywania problemów społecznych.	
Zadania organów samorządu terytorialnego wynikające ze strategii	40
5.1. Autorzy strategii, konstrukcja dokumentu i definiowanie pojęć	40
5.2. Diagnoza sytuacji i kluczowe problemy społeczne	41
5.3. Proponowane działania	42
5.4. Metody wdrożenia, monitorowania i źródła wsparcia	43
6. Najważniejsi uczestnicy procesu decyzyjnego w ramach działań na rzecz zwalczania wykluczenia społecznego	45
6.1. Wójt/burmistrz gminy	45
6.2. Zastępca burmistrza/wójta, sekretarz gminy	45
6.3. Kierownik OPS i pracownicy socjalni	46
6.4. Rada gminy i radni	46
6.5. Gminna komisja ds. rozwiązywania problemów alkoholowych	46
6.6. Gminne Ośrodki Kultury	47
6.7. Sołtysi	47
6.8. Inni partnerzy lokalni	47
7. Kompetencje i zasoby finansowe w samorządowej polityce społecznej	47
8. Ocena prowadzonej przez samorządy polityki wobec wykluczenia	50
9. Podsumowanie	53
10. Wnioski i rekomendacje	54
Rozdział 2	
WSPÓŁPRACA PAŃSTWA I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ZWALCZANIU	
UBÓSTWA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO. PRÓBA OCENY	57
Wprowadzenie	57
1. Uwarunkowania społeczno-polityczne	57
1.1. Uwarunkowania historyczne	58
1.2. Modele partnerstwa i federalizacji sektora	60
1.3. Uwarunkowania ustrojowe – partnerzy czy konkurenci?	63
2. Instytucjonalne ramy partnerstwa publiczno-społecznego	69
2.1. Główni aktorzy partnerstwa	69
2.2. Prawne kanały współpracy	74
2.3. Zasady i priorytety współpracy	76
2.4. Finansowa wartość współpracy	81
2.5. Mechanizm 1%	87
2.6. Inne formy współpracy	88

3. Rzeczywistość partnerstwa – kwestie problemowe	89
3.1. Oceny partnerów	89
3.2. Wskazania eksperckie	94
4. W stronę przesunięcia akcentów – od budowania obywatelskości do ekonomii społecznej – hipotezy	96
5. Metodologia doboru partnerstw do badania	100
5.1. Cel badań i klasyfikacja działań partnerskich	100
5.2. Technika i kryteria doboru	101
5.3. Inicjatywy i działania wybrane i przebadane	102
6. Wyniki – raport z badań	104
6.1. „Druga Szansa” – Wolski Program Reintegracji Społecznej	104
6.2. „Samodzielnie w przyszłość”	108
6.3. „Praca w posagu” – model wychodzenia z rodzinnego bezrobocia na wsi	111
6.4. Manufaktury integracyjne w projekcie „Nowa Huta – Nowa Szansa”	116
6.5. Zielone miejsca pracy	120
6.6. Razem można więcej	123
6.7. Uniwersytet Otwarty POKOLENIA	125
6.8. Bobolice gminą ludzi odpowiedzialnych za los osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	127
7. Wnioski i rekomendacje	129
7.1. Wnioski z badań wtórnych	129
7.2. Wnioski z badań własnych	130

Rozdział 3

NIEFORMALNE SIECI WSPARCIA LUDNOŚCI ŻYJĄCEJ W BIEDZIE

(na wsi i w małym mieście)	134
Wprowadzenie	134
1. Wsparcie społeczne jako przedmiot badań naukowych	135
1.1. Wsparcie społeczne – wybrane aspekty teoretyczne i empiryczne	135
1.2. Badania nad wsparciem społecznym	138
2. Charakterystyka badań	144
2.1. Wprowadzenie	144
2.2. Teren badań	146
2.3. Dobór respondentów i realizacja badań	150
3. Charakterystyka społeczno-demograficzna badanych	151
3.1. Cechy społeczno-demograficzne	151
3.2. Sytuacja rodzinna	155
4. Sytuacja życiowa	157
4.1. Problemy dnia codziennego	157
4.2. Materialne warunki życia	158
4.3. Sposoby radzenia sobie w życiu	161
4.4. Kondycja materialna otoczenia społecznego	163
4.5. Kondycja psychiczna badanych	163
5. Kontakty społeczne ludzi żyjących w biedzie w ramach kręgów nieformalnych i instytucji formalnych	164
5.1. Kontakty społeczne ludzi żyjących w biedzie w ramach kręgów nieformalnych	165
5.2. Kontakty społeczne z lokalnymi instytucjami	167
5.3. Podsumowanie – cechy biedy badanych gospodarstw domowych	168
6. Wzory wsparcia społecznego ludności żyjącej w biedzie	169
6.1. Wsparcie potencjalne w ramach kręgów nieformalnych	170
6.2. Wsparcie rzeczywiste w ramach kręgów nieformalnych	172
6.3. Czynniki różnicujące wsparcie otrzymywane w ramach kręgów nieformalnych	177
6.4. Trwanie na zasiłku a wsparcie otrzymywane	181
7. Podsumowanie	182
BIBLIOGRAFIA	183

Załącznik 1

FORMULARZE BADAWCZE – DYSPOZYCJE DO ROZMÓW	189
--	-----